

Arviointikertomus 2025

“Kun tulee Siilistä, on aina fiilistä!”

SIILINJÄRVI

SYDÄN SEN SANOO

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet

<https://sign.visma.net/ffi/document-check/d2d788b4-bad2-4f50-af4c-77b91c21258c>

 visma sign

www.vismasign.com

Sisällys

1. Tarkastuslautakunta	2
1.1. Puheenjohtajan alkusanat.....	2
2. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus	4
2.1. Esteellisyydet	5
2.2. Tarkastuslautakunnan toiminta	5
2.3. Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueet vuonna 2025	6
2.4. Tarkastuslautakunnan itsearviointi ja selvitys vuoden 2025 työskentelystä.....	6
3. Tavoitteiden toteutumisen arviointi	7
3.1. Strategisten tavoitteiden toteutuminen.....	7
3.1.1. Ketterä kehittäjä	8
3.1.2. Hyvinvoiva arki	9
3.1.3. Elinvoimainen ympäristö	10
4. Talousarvion toteutuminen	13
4.1. Kuntakonserni	14
4.1.1. Tytäryhtiöt.....	15
4.2. Palvelualueet	17
4.2.1. Konsernipalvelut	17
4.2.1. Elinvoima- ja yhteiset palvelut.....	19
4.2.2. Sivistyspalvelut	32
4.2.3. Tekniset palvelut	35
5. Investoinnit	38
6. Eriytetyt tilinpäätökset.....	41
6.1. Toimitilojen ylläpito, laskennallisesti eriytetty taseyksikkö	41
7. Muut havainnot	42
8. Yleisiä kysymyksiä	44
9. Vastinepyynnöt vuoden 2025 havainnoista	44
10. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	44

Toimielinkäsittely

Tarkastuslautakunta 15.5.2026 § 58

Kunnanvaltuusto 15.6.2026 § x

Kannen kuva: Sydän sen sanoo –kuvauspiste, Siilinjärven kunta

1. Tarkastuslautakunta

1.1. Puheenjohtajan alkusanat

Hyvä arviointikertomuksen lukija!

Tässä vuoden 2025 arviointikertomuksessa ovat Siilinjärven tarkastuslautakunnan riippumattomat havainnot siitä, ovatko kunnanvaltuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettu sekä onko taloutta hoidettu kestävästi. Arviointikertomuksessa on myös lautakunnan kokonaisarvio vuoden 2025 toteutumisesta sekä kunnan että koko kuntakonsernin tasolla.

Tämä tarkastuslautakunta aloitti arviointityönsä valtuustokauden vaihtumisen myötä 1.6.2025. Lautakunnan arviointityössä ilmeni pienimuotoista haastetta, koska 60 %:lta lautakunnan uusista jäsenistä puuttui empiiristä tietoa alkuvuodesta 2025. Alkuvuodesta saakka tarkastuslautakunnassa olleet 40 % jäsenistä sekä lautakunnan sihteeri täydensivät hienosti muilta puuttuvaa tietoa, joten kokonaisuutena lautakunnan arviointityö ja arviointikertomuksen laatiminen sujuivat mallikkaasti.

Sydän sen sanoo: kiitos, että tarkastuslautakunta on saanut arvioida historiallisesti merkittävän Siilinjärven kunnan 100-vuotisjuhlavuoden, joka oli suurten kouluinvestointien, positiivisen väestönkasvun ja tasapainoisen talouden vuosi. Erytisen ilahduttavaa vuonna 2025 oli uuden kuntastrategian valmistelutyön laajapohjainen käynnistäminen sekä kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin ja johtamisen olevan erinomaisella tasolla.

”Kyllä mejän Siilissä kelepoo ellee!”

Arviointikertomuksessa esitettävien taulukoiden esitystapa

Arviointikertomuksessa esitettävissä taulukoissa tavoitteiden toteutuminen on kuvattu neliluokkaisella asteikolla (saavutettu, saavutettu osittain, ei saavutettu, tavoitetta ei asetettu), jotta tavoitteiden toteutumista voidaan arvioida yhtenäisellä tavalla. Tarkastuslautakunta on täydentänyt taulukkomuotoista esitystä tarvittaessa sanallisilla havainnoilla ja perusteluilla.

	Tavoite saavutettu
	Tavoite saavutettu osittain
	Tavoitetta ei ole saavutettu
	Tavoitetta ei ole asetettu

2. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n ja kunnan hallintosäännön mukaisesti valmistella valtuuston päätettäväksi tulevat hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lisäksi lautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin lähtökohtana ovat valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet. Tarkastuslautakunta esittää arvioinnin havainnot vuosittain valtuustolle arviointikertomuksessa. Lautakunnan tehtävänä on myös huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunta arvioi lisäksi talouden tasapainotuksen toteutumista.

Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle kuntalain 121 ja 122 §:n mukaisesti. Tilintarkastajan tehtävät on määritelty kuntalain 123 §:ssä.

Siilinjärven kunnassa tilintarkastuksesta on vastannut valtuuston valitsemana tilintarkastusyhteisönä KPMG Oy Ab. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Katri Hokkanen.

Voimassa oleva sopimus tilintarkastuspalveluista päättyy, kun vuoden 2025 tilintarkastus on saatettu päätökseen ja tilinpäätös hyväksytty.

Kunnanvaltuusto päätti 23.3.2026 pidetyssä kokouksessaan, että kunnan ja konserniyhtiöiden tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2026–2027 valitaan parhaat kokonaispisteet saanut tarjoaja KPMG Oy Ab. Tarjoukseen sisältyneiden kahden optiovuoden käytöstä päätetään erikseen.

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 31.5.2025 saakka.

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Tarja Laatikainen, puheenjohtaja	Toni Juvonen
Simo Lyytinen, varapuheenjohtaja	Kalle Savolainen
Veijo Aallosvirta	Pirjo Niemitz
Mika Oksman	Matti Gröhn
Liisa Väätäinen	Kirsi Demirhan

Taulukko 2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.6.2025 alkaen.

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Päivi Heikkinen, puheenjohtaja	Sonja Reinikka
Liisa Väätäinen, varapuheenjohtaja	Beatrice Kraft
Toni Juvonen	Ari Haarainen
Aki Korkalainen	Pekka Ruotsalainen
Simo Lyytinen	Jouni Hämäläinen

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat, ja niiden toiminta on riippumatonta kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta.

Tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja ja osin myös pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjanpitäjänä on 7.1.2025 alkaen toiminut hallintopäällikkö Petra Kajanus.

2.1. Esteellisyydet

Hallintolain 27–29 §:ssä säädetään esteellisyyden arvioinnin keskeisistä perusteista. Lähtökohdانا on, että kukin toimielimen jäsen arvioi itse oman esteellisyytensä. Arviointikertomuksen laatimisen yhteydessä tarkastuslautakunnan jäsenten osalta on todettu esteellisyys Päivi Heikkisellä hänen varajäsenyytensä perusteella hyvinvointijaok- sessa sekä Toni Juvosella hänen toimiessaan Siilinjärven Uimala Oy:n hallituksen jäsenenä.

2.2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen sekä tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa pöytäkirjojen perusteella ja tehneet havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Lisäksi lautakunnan jäsenet ovat seuranneet seurantavastuidensa mukaisesti lautakun- tien ja palvelualueiden toimintaa. Tarkastuslautakunta on kuullut tehtäväalueiden vas- tuuviranhaltijoita ja painottanut arvioinnissaan viran- ja toimenhaltijoiden kuulemisia.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2025 yhteensä 12 kertaa. Kokouksissa järjes- tettiin yhteensä 28 kuulemista.

Kuulemisten lisäksi lautakunta kuuli tilintarkastajaa tavanomaiseen tapaan muun mu- assa tilintarkastusraporttien ja tilintarkastuskertomuksen yhteydessä. Arviointityön osana lautakunta teki myös tutustumiskäyntejä uusiin kouluihin.

Taulukko 3. Tarkastuslautakunnan kokoukset ja kustannukset sisältäen lakisääteisen tilintarkastuksen.

Tarkastuslautakunta	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kokousten lukumäärä	13	11	13	13	11	11	12
Kustannukset (€)	66 935	63 839	66 584	69 770	71 200	69 051	80 746

Tarkastuslautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Arviointikertomus vuodelta 2024 käsiteltiin kunnanvaltuuston kokouksessa 26.5.2025 § 27. Kunnanvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi ja lähetti sen edelleen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten. Vastaukset vuoden 2024 arviointikertomuksen havaintoihin ja suosituksiin annettiin 29.9.2025 § 80.

Tarkastuslautakunta käsitteli kokouksessaan 24.10.2025 § 89, kunnanvaltuuston kokouksessa pyydetyt kunnanhallituksen selvitykset vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Tarkastuslautakunta totesi, että viranhaltijat ja lautakunnat ovat perehtyneet esitettyihin havaintoihin ja antaneet niihin vastineet.

Sidonnaisuusilmoitukset annettiin kunnanvaltuustolle tiedoksi 26.5.2025 § 37.

2.3. Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueet vuonna 2025

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueina vuonna 2025 olivat sivistys- ja tekniset palvelut. Muiden palvelualueiden osalta arvioinnit toteutuivat pääosin suunnitelman mukaisesti.

2.4. Tarkastuslautakunnan itsearviointi ja selvitys vuoden 2025 työskentelystä

Lautakuntatyöskentely on onnistunut tavoitteissaan:

Kuntalain mukaiset tarkastuslautakunnan tehtävät on saatu hoidettua. Arviointisuunnitelman 2025 mukainen arviointitoiminta on pääosin toteutunut. Lautakunta on tutustunut paikan päällä, Siilinkosken päiväkotiin ja teknisen toimen tiloihin Oppipojantiellä. Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa on ennen tilinpäätöksen käsittelyä. Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta on esittänyt niitä havaintoja, jotka ovat arvioinnin yhteydessä nousseet esille ja joihin lautakunta on toivonut palvelualueiden kiinnittävän huomiota. Palvelualueet ovat vastanneet hyvin esitettyihin huomioihin ja suosituksiin.

Tarkastuslautakunta on osallistunut tarkastuslautakunnan toiminnan lakisääteisiin tehtäviin, kunnan toiminnan ja talouden ohjaamiseen ja valvontaan sekä arviointiin liittyvään koulutukseen.

Tarkastuslautakunnan kokoonpanon vaihtuessa kesken vuoden uusi lautakunta osallistui tarkastuslautakunnan substanssiosaamista koskeviin koulutuksiin.

Kehittämiskohteita:

Lautakuntatyön tehostamiseksi käytössä olevien teknisten laitteiden käytettävyys ja työskentelyergonomia tulee olla sellainen, että niiden käyttö on sujuvaa.

Valtuuston ja tarkastuslautakunnan yhteistyötä tulee edelleen lisätä ja kehittää. Tarkastuslautakuntatyön tehostamiseksi ja palvelualueiden toiminnan tarkempaa arviointia varten lautakunta voisi paremmin tutustua niiden toimintaan paikan päällä.

3. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

3.1. Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnanvaltuusto hyväksyi Siilinjärven kuntastrategian kesäkuussa 2022 vuosille 2022–2025. Strategia sisältää kunnan toiminta-ajatuksen, arvot, vision sekä kolme strategista painopistealuetta: *ketterä kehittäjä, hyvinvoiva arki ja elinvoimainen ympäristö*. Kukin painopistealue sisältää viisi päätavoitetta, joita palvelualueet toteuttavat omassa toiminnassaan.

Toiminta-ajatus: Olemme olemassa kuntalaisia varten, hyvinvointia ja elinvoimaa kehittämisen.

Arvot: Vastuullisuus, Avoimuus, Yhteisöllisyys

Visio 2025: Suomen sykkivin kasvukunta, ihmisen kokoiselle elämälle.

Strategiset suunnat / painopistealueet: Ketterä kehittäjä, hyvinvoiva arki ja elinvoimainen ympäristö

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 23.3.2026 § 5 uuden kuntastrategian vuosille 2026–2030.

3.1.1. Ketterä kehittäjä

Kuntastrategiasta johdetut *ketterän kehittäjän* viisi päätavoitetta ja niiden toteutumisen palvelualueittain.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
1.1. Sujuvaa arkea, asiointia ja palveluja	Kuntalaisilla on useita uusia osallistumisen tapoja	EL-Yht: 2/2	
	Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Sivistys: 3/3 EL-Yht:4/4 Konsernip:5/5	
1.2 Digitalisaation kehittäminen	Ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut ovat kuntalaisten käytössä	EL-Yht:1/1 Konsernip:1/1 Sivistys:1/1 Tekniset:2/2	
	Tiedon läpinäkyvyyden edistäminen tiedolla johtamisessa sekä päätöksenteossa	EL-Yht:1/1 Konsernip:4/3	
1.3 Toimivat yhteydet – sujuvuus tuo sykkivyyttä	Toimivat yhteydet alueellisessa kehittämisessä	EL-Yht:3/3 Konsernip:1/1	
1.4 Yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten vahvistaminen	Koulutettua työvoimaa on riittävästi	EL-Yht:2/2	
	Kunta osallistuu yritysten toimintaedellytyksiä vahvistaviin kehityshankkeisiin	EL-Yht:2/2 Konsernip: 1/1	
	Yhdistysten toimintaedellytysten ja kuntayhteistyön vahvistaminen	EL-Yht:1/1 Sivistys:1/1	
1.5 Kunta kehittää omaa tekemistä ketterästi	Kokeileva organisaatiokulttuuri ja uudet kokeilut	EL-Yht:3/3 Konsernip:1/1 Sivistys:4/4	
	Tietotyöympäristö mahdollistaa hybridityöskentelyn	EL-Yht:3/3	
	Henkilöstön koulutustarjonta tukee kehittämistoimintaa	EL-Yht:2/2 Konsernip:1/1	

3.1.2. Hyvinvoiva arki

Kuntastrategiasta johdetut *hyvinvoiva arki* viisi päätavoitetta ja niiden toteutuminen palvelualueittain.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
2.1 Hyvän arjen turvaaminen vauvasta vaariin	Kuntalaisten osallisuuden edistäminen	EL-Yht:2/2 Tekniset:1/1	
	Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Sivistys:5/5 EL-Yht:1/1 Tekniset:1/1	
	Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Sivistys:4/4	
2.2 Mielen hyvinvoinnin edistäminen	Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden positiivisen mielenterveyden edistäminen	EL-Yht: 2/2	
	Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yksinäisyyden ehkäiseminen (kuntalaiset & kunnan työntekijät)	EL-Yht:1/1 Konsernip: 0/0	
	Kunnan työntekijöiden osaamisen vahvistaminen (mielenterveystaidot ja -johtaminen)	EL-Yht: 1/1	
	Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen	Sivistys: 0/0	
2.3 Terveystien ja turvallisuuden edistäminen	Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen	EL-Yht:2/2 Konsernip:1/1	
	Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Tekniset:1/1 EL-Yht:1/1 Sivistys:1/1	

	Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy	Sivistys:0/0	
2.4 Ennalta ehkäisyyn panostaminen	Yksilön ja perheiden voimavarojen tukeminen, hyvinvointia uhkaavien riskitekijöiden minimointi ja oikea aikainen tukeminen	Sivistys:0/0 EL-Yht:0/0	
	Ennalta ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen	Sivistys:0/0	
2.5 Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa	Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen on pysyvät rakenteet	EL-Yht:1/1 Konsern: nip:2/2	
	Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat tunnustetaan ja sovitaan tehtävistä	EL-Yht:2/1 Konsern: nip:1/1	
		Sivistys:0/0	

Kysymyksiä

- Tavoitteessa 2.3. on tavoitetasona "Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy". Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että mitattavaa tavoitetta ei ole asetettu. Onko tavoite ollut jonain aikaisempina vuonna vai onko tavoite tulossa suunnitelmavuosille? Kyse on valtuustotason tärkeästä tavoitteesta, joka koskettaa laajalti kuntalaisen hyvinvointia.
- Tavoitetta 2.5. koskien, miten kunnan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä ja toimintojen tehostamista voidaan jatkossa edistää?

3.1.3. Elinvoimainen ympäristö

Kuntastrategiasta johdetut *elinvoimainen ympäristö* viisi päätavoitetta ja niiden toteutuminen palvelualueittain.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
3.1 Kehitetään elinvoimaa ympäristöä kunnioittaen	Ilmasto- ja ympäristöohjelmien eteenpäin vieminen ja kirjattujen toimenpiteiden toteutuminen	Tekniset:0/0	
3.2 Laadukas kaavoitus ja ajankohtainen maankäyttöpolitiikka	Väestönkasvu	EL-Yht:4/4 Konsern: nip:1/1 Tekniset:2/2	

	Työpaikkojen määrän kasvu	EL-Yht: 1/0	
	Kaavapäätösten pitävyys	EL-Yht: 1/1	
	Maankäyttöpoliittisen ohjelman ajankohtaisuus	EL-Yht: 1/1	
3.3 Kestävä rakentaminen	Toimitilojen terveellisyys edistäminen	Tekniset: 1/1	
	Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Tekniset: 1/1	
3.4 Kiertotalouden edistäminen	Materiaalien kierrättäminen ja niiden hyötykäyttö	Tekniset: 1/1	
3.5 Sujuva ja turvallinen liikkuminen	Julkisen liikenteen käytön lisääminen	EL-Yht: 3/3 Tekniset: 1/1	
	Kävelyn ja pyöräilyn käytön lisääminen	Tekniset: 1/1 EL-Yht: 1/1	
	Parannetaan liikenneväylien turvallisuutta	Tekniset: 1/1	

Yhteenveto

Kunta pääsi pääosin niihin toiminnallisiin ja strategisiin tavoitteisiin, mitä kunnanvaltuusto oli vuodelle 2025 määritellyt. Strategia on ohjannut vahvasti kunnan toimintaa kaikilla palvelualueilla. Kunnan taloudellinen tilanne on osittain vaikuttanut resursseihin eikä kaikkea suunniteltua ole voitu toteuttaa. Siilinjärven kunnassa jatkettiin talouden tasapainottamisohjelman toteuttamista aikaisempien vuosien tapaan vuonna 2025. Tavoitteena on tehostaa henkilöstöresurssien käyttöä ja uudistaa toimintatapoja ilman jatkuvasti toistuvia uusia neuvottelukierroksia. Talouden tasapainottamisohjelma jatkuu tulevien suunnitteluvuosien ajan.

Kuntastrategian *ketterän kehittäjän* strategiset tavoitteet toteutuivat vuonna 2025 tiedon läpinäkyvyyden edistäminen tiedolla johtamisessa sekä päätöksenteossa -tavoitetta lukuun ottamatta, joka saavutettiin vain osittain.

Hyvinvoivan arjen strategiset tavoitteet toteutuivat vuonna 2025 kunnan ja hyvinvointialueen kesken lähes kokonaan. Kunnan omassa toiminnassa hyvinvoivan arjen strategiset tavoitteet toteutuivat kokonaisuudessaan.

Elinvoimaisen ympäristön tavoitteista väestön kasvu vuonna 2025 toteutuivat kokonaisuudessaan lukuun ottamatta työpaikkojen määrän kasvu –strategista tavoitetta, joka jäi kokonaan toteutumatta, koska täsmällistä tietoa työpaikkojen määrän kehityksestä ei ollut vuodelta 2025 vielä saatavilla. Tilastot tulevat tästä vasta vuoden viiveellä. Yksityiskohtaisempaa tietoa työpaikkakehityksen trendistä on saatavilla vuoden 2025 tilinpäätöksen s. 15 olevassa taulukossa "Työvoima ja työpaikat".

Riskienhallinnan kannalta on havaittavissa, että kunta on palaamassa takaisin kasvuuralle positiivisemmän kysynnän vuoksi, jollei kansantaloudessa tapahdu kriittisiä muutoksia. Elinvoimaa vahvasti yritysten määrän kasvu (nettokasvu 108) vuonna 2025. Elinvoiman kasvuun on vaikuttanut kunnan elinkeinotoimen resurssien kasvu. Siilinjärven kunnan houkuttelevuus ja kuntaimago vuonna 2025 saivat vahvistusta väestönkasvusta, talouden tasapainottumisesta ja kunnan 100-vuotisjuhlavuoden tuomasta näkyvyydestä. Läheisyys Kuopioon ja hyvät joukkoliikenneyhteydet ovat myös keskeisiä vetovoimatekijöitä. Riskiarviossa on nostettu esille huoli raakamaan riittävyydestä tulevaisuudessa kaavoituksen tarpeisiin. Maankäyttöä rajoittavat uudet ympäristönsuojelumääräykset, jotka ovat tulleet voimaan menneiden vuosien maankäyttöratkaisujen jälkeen ja näin ollen hidastavat raakamaan käyttöönottoprosessia. Kokonaisturvallisuuden liittyvät haasteet rajoittavat myös maa-alueiden käyttöönottoa koko Siilinjärven alueella.

Ennakkotietojen perusteella vuoden 2024 ilmastobudjetin tavoitteisiin ei ole päästy (tieto 2025 ei ole arviointikertomuksen laatimishetkellä saatavilla).

Kysymyksiä

- Tavoitetta 3.1. koskien, millä toimenpiteillä päästään vuoden 2025 ilmastobudjetin tavoitteiden toteutumiseen?

4. Talousarvion toteutuminen

Siilinjärven kunnan talous kääntyi vuonna 2025 vakaammalle pohjalle edellisvuosien haasteiden jälkeen. Kunnan taloudellista tilannetta leimaavat vuoden 2025 tilinpäätöksen perusteella onnistuneet sopeutustoimet, merkittävät kouluinvestoinnit ja varautuminen tulevien vuosien valtionosuusmuutoksiin.

Kunnanhallitus päätti 21.11.2023 uuden talouden tasapainottamisohjelman laatimisesta vuosille 2024–2027. *"Tasapainottamisohjelman tulee sisältää toimenpiteet toiminnan tehostamiseksi, menojen tason alentamiseksi ja tulojen kasvattamiseksi. Myös vuotuiset investoinnit vuosina 2024–2027 on saatava kestäväälle tasolle. Taloutta tasapainottavien toimenpiteiden kokonaisvaikuttavuus on yhteensä noin 9 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027."* Työn tavoitteena on talouden tasapaino vuonna 2027. Taloutta tasapainottavien toimenpiteiden tavoitteena on, että Siilinjärvi voi jatkossakin tuottaa asiakkailleen laadukkaita palveluja ja panostaa kunnan elinvoimaisuuteen.

Vuoden 2025 talousarvion laadinnan osalta investointien lisämäärärahan käsittelyn yhteydessä (kunnanvaltuusto 29.9.2025 § 74) nousi huomio, että jatkossa talousarvion laadinnassa tulisi harkita ennakointia investointien toteuttamisen yhteydessä ilmeneviin riskitekijöihin esim. jo rakennettujen alueiden maaperäkoostumus tai jo olemassa olevien maanalaisten rakenteiden sijainti ja laatu (esim. Toritien saneeraus).

Kunnanvaltuustossa 15.12.2025 § 94 kunnanvaltuusto velvoitti kunnanhallitusta ryhtymään toimiin heti tammikuun 2026 alussa aloittamaan talouden tasapainottamisohjelmassa uusien säästökohteiden etsimisen.

Siilinjärven kunnan onnistuminen 2025 merkittävässä sopeuttamistoimissa on suurelta osin ammattitaitoisen, joustavan ja sitoutuneen henkilöstön ansiota. Tasapainottamisohjelmasta toteutui noin 70 %.

Taulukko 4. Talousarvion ja toteuman vertailu 2025.

1000 €	Talousarvio 2025	Talousarviomuutokset	Toteuma 2025	Poikkeama
Toimintatuotot	30 196	0	30 533	337
Valmistus omaan käyttöön	87	0	94	7
Toimintakulut	-94 256	0	-94 839	-583
Toimintakate	-63 974	0	-64 212	-238
Verotulot	61 310	0	60 152	-1 158
Valtionosuudet	10 600	0	10 881	281
Rahoitustuotot ja -kulut	357	0	579	222
Vuosikate	8 293	0	7 400	-893
Poistot ja arvonalennukset	-7 600	0	-7 288	312

Tilikauden tulos	694	0	112	-582
Tilikauden ylijäämä	694	0	112	-582

Yhteenveto

Vuoden 2025 tilinpäätös (7,4 M€) toteutui 0,112 M€ ylijäämäisenä.

Kunnan taloudellinen tulos pysyi edelleen positiivisena, vaikka vuosikate laski edellisvuodesta.

Kertynyttä ylijäämää oli taseessa vuoden lopussa noin 4,916 M€. Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden osalta kunta pääsi pääosin niihin tavoitteisiin, mitä kunnanvaltuusto oli vuodelle 2025 määritellyt.

Siilinjärven kunta ei tehnyt erillistä muutostalousarviota vuonna 2025, vaan kunnan talousarviotavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Tilinpäätöksen mukaan kunnan vuosikate riitti kattamaan suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset sekä ylimääräiset poistot.

4.1. Kuntakonserni

Siilinjärven kunnan konserniin kuului vuoden 2025 lopussa viisi tytäryhteisöä: Siilinjärven Pysäköinti Oy, Siilinjärven Uimala Oy:n alakonserni, Siilinjärven Kotipolku Oy:n alakonserni ja Kiinteistö Oy Isoharja. Näiden kaikkien omistusosuus oli 100 %.

Kuntayhtymiä oli vuoden lopussa kaksi, Savon koulutuskuntayhtymä ja Pohjois-Savon liitto.

Taulukko 5. Kuntakonserni

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
Vetovoimainen ja elinvoimainen kunta	Konserniyhtiöiden toiminta tukee ja edistää asukkaiden ja yritysten määrän kasvua sekä Siilinjärveä arvostettuna asuinpaikkana ja yritysten toimintaympäristönä.	Tavoite toteutunut. Yritysten määrän nettokehitys + 108. Väestönmäärä kasvoi + 73.	
Tytäryhteisöjen raportointi toiminnasta konserniohjeistuksen mukaisesti	Peruskunnan raportointirythmi.	Tunnistettu avainhenkilöstöriski ei ole realisoitunut tilikauden aikana.	
HYVINVOIVA ARKI			
Kuntalaisten ja Siilinjärven kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden	Konserniyhtiöt huomioivat toiminnassaan ja sen kehittämisessä Siilinjärven kunnan	Tavoitteet ovat toteutuneet konserniyhtiöissä soveltuvin osin.	

huomioiminen toiminnassa (kuten tilat ja palvelut)	hyvinvointikertomuksessa esitetyt hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja tavoitteet.	Kts. konserniyhtiötä koskeva luku.	
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
Yhtiöt noudattavat kunnan hyväksymiä ympäristönsuojelun ohjelmia ja suunnitelmia	Yhtiöt noudattavat ohjeita.	Tavoite toteutunut soveltuvien osin.	

Yhteenveto

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnalle kuuluu konsernitasoinen arviointi. Siilinjärven kuntakonsernin tytäryhtiöiden toimintaa ohjaa käytännössä osakeyhtiölaki. Tämä vaikuttaa myös toiminnan ja tietojen saannin läpinäkyvyyteen.

Konsernin tulos oli 0,222 M€ ylijäämäinen. Omavaraisuusaste oli 30,1 %, mikä on edelleen heikko, kun sitä verrataan kuntien keskiarvolukuun. Vuosikate oli 9,723 M€ ja se supistui 1,304 M€ edellisestä vuodesta. Kunta on antanut konserniyhteisöjen ja muiden puolesta takauksia yhteensä 44 M€ (vuonna 2024, 43 M€).

Taulukko 6. Konsernin talouden tunnusluvut

Tunnusluku	2022	2023	2024	2025
Vuosikate, M€	10,2	9,8	11,0	9,7
Investoinnit, M€	16,7	20,5	18,0	10,4
Investoinnin tulorahoitus, %	61,5	49,2	63,6	98,6
Konsernitaseen loppusumma, M€	257,2	195,7	200,3	194,2
Omavaraisuusaste, %	26,1	30,0	29,1	30,1
Lainat ja vuokravastuut, M€	233,6	159,0	172,3	161,5
Kertynyt yli-/alijäämä, € per asukas	96	-33	-43	-34
Lainamäärä, M€	153,3	119,9	127,2	122,1
Lainamäärä, € per asukas	7 218	5 632	5 983	5 719

4.1.1. Tytäryhtiöt

Siilinjärven Pysäköinti Oy

Tilikauden tulos oli tappiollinen 0,071 M€. Ylläpitotoiminta (kunnossapito, pysäköintijärjestelmä) on ulkoistettu ja yhtiön henkilökunta koostuu vain kahdesta (2) osa-aikaisesta työntekijästä.

Valtuuston sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Pysäköintihallissa olisi pysäköintikapasiteettia edullisesti tarjolla, mutta käyttöä rajoittavat kiinteistön aukioloajat.

Siilinjärven Uimala konserni (Siilinjärven Uimala Oy ja Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus)

Konserni muodostuu Siilinjärven Uimala Oy:stä ja Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskuksesta.

Tilikauden tulos oli tappiollinen 0,226 M€. Kumulatiivista alijäämää on 9 M€. Kunnan takaamia lainoja on 0,509 M€. Siilinjärven Uimala Oy:ssä oli vuonna 2025 kaksitoista (12) työntekijää.

Valtuuston sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Siilinjärven Uimala konsernin korjausinvestointi on toistaiseksi pysähdyksissä, koska rakennuksen purkuluvasta (rakennusvalvontapäällikön päätös tehty 20.1.2025 § 4) on jätetty valitus hallinto-oikeuteen. Arviointikertomusta valmisteltaessa ei ole vielä saatu päätöstä asiaan. Ratkaisusta riippuvat rakennukseen kohdistuvat jatkotoimenpiteet, joista kunnanvaltuusto tekee vuoden 2027 loppuun mennessä päätöksen.

Siilinjärven Kotipolku Oy konserni (Siilinjärven Kotipolku Oy ja Siilinjärven Asumisoikeus Oy)

Tilikauden tulos oli 0 €. Siilinjärven kunta myönsi Siilinjärven Kotipolku Oy:lle pääomalainaa 800 000 euroa yhtiön talouden vakauttamiseksi ja Silkkiuikuntien omarahoitusosuuden rahoittamiseksi (29.9.2025 § 72). Siilinjärven Kotipolun konsernilla on yhteensä noin 700 asuntoa, jotka sijaitsevat eri puolella Siilinjärveä. Käyttöaste säilyi erinomaisella tasolla 98 % vuokra-asunnoissa ja asumisoikeusasunnoissa 94 %. Henkilöstön määrä oli kahdeksan (8) työntekijää. Valtuuston sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Valtuuston sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Yhtiöllä on ollut vuonna 2025 edellisten vuosien ratkaisuihin aiheutuneita vakavia taloudellisia haasteita, joiden ennustetaan jatkuvan suunnittelukaudella. Tämä vaikuttaa myös Siilinjärven kuntakonsernin kokonaistulokseen.

Kiinteistö Oy Isoharja

Tilikauden tulos oli 0,231 M€. Toteutunut taloudellinen käyttöaste oli 93,9 %.

Valtuuston asettamat tavoitteet toteutuvat pääosin. Sijoitetun pääoman tuottotavoite oli vähintään 4 % ja toteuma oli 3,5 %. Henkilöstömäärä oli kolme (3) työntekijää.

Valtuuston sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Yhtiön lainakanta on 13,1 M€ ja nettoinvestoinnit 0,414 M€.

Kysymykset

- Kuinka konserniohjaus huolehtii valtuuston tehokkaammasta informoinnista konserniyhtiöiden todellisista taloudellisesta tilanteesta, jotta ei jouduta tekemään hätäisiä ratkaisuja?
- Millä toimenpiteillä Siilinjärven Pysäköinti Oy voisi lisätä keskustan pysäköintihallin käyttöastetta?
- Miten Siilinjärven Kotipolku Oy:n lainojen osalta on tarkoitus toimia taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi?
- Onko korkotason muutosten vaikutuksia arvioitu ja onko niihin varauduttu Siilinjärven Kotipolku Oy:n sekä kuntakonsernin tuloksessa?
- Kaikkia konserniyhtiöitä koskien: Kuinka varahenkilöt on nimetty tehtävänkuviiin ja onko varahenkilöjärjestelyt otettu asianmukaisesti huomioon riskiarvioissa?

4.2. Palvelualueet

4.2.1. Konsernipalvelut

Ympäristöterveyspalvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1. Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	<p>Helposti tavoitettavat eläinlääkintäpalvelut</p> <p>Tarkastukset, ilmoitusten vastaanottaminen, hyväksymispäätökset</p> <p>Eläinsuojelu- ja eläintautilvontatyö</p>	Toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Palveluiden saatavuus on ollut hyvällä tasolla ja sijaisia on saatu yksittäistapauksia lukuun ottamatta hyvin.	
HYVINVOIVA ARKI			
2.5. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen on pysyvät rakenteet	<p>Elintarvikkeisiin, talous- ja uimaveden sekä sisäilmaan liittyvien terveyshaittojen ennaltaehkäisy ja selvittäminen ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja neuvonnan keinoin</p> <p>Tupakka- ja nikotiinituotteiden myynnin valvonta, tupakointikiellot</p>	Toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Valvonta toteutui ennalta laaditun valvontasuunnitelman mukaisesti.	
2.5. Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat	Rakennetaan toimiva yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa	Toteutunut melko hyvin, yhteistyötä P-S hyvinvointialueen kanssa	

tunnistetaan ja sovitaan tehtävistä		pyritään edelleen tiivistämään.	
-------------------------------------	--	---------------------------------	--

Maaseutuhallinto

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.4. Kunta osallistuu yritysten toimintaedellytyksiä vahvistaviin kehityshankkeisiin	Osallistutaan maatilayritysten kilpailukykyä investointeja, omistajanvaihdoksia ja yrittäjien hyvinvointia edistäviin kehittämishankkeisiin ja toimenpiteisiin sekä maaseudun elinkeinojen toimintaympäristön ja työvoiman saantia edistäviin kehittämistoimenpiteisiin	Toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyössä maakunnan maaseudun kehittämistoimijoiden kanssa toteutettu em. tavoitteita tukevia kehittämishakkeita ja valmisteltu uusia kehittämishankkeita. Tiedon kokoaminen hajautetun biokaasutuotannon toteuttamiseksi aloitettu.	
1.5. Henkilöstön koulutustarjonta tukee kehittämistoimintaa.	Riittävä, asiakkaiden tarpeisiin vastaava osaaminen uuden ohjelmakauden toimeenpanoon	Osaamistarpeeseen pystytty vastamaan. Osallistuttu aktiivisesti toimeenpanoa koskeviin koulutustilaisuuksiin. Työturvallisuuden lisäämiseksi järjestetty koulutusta.	
1.1. Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Sydän-Savon maaseutupalvelu toimii entistä tiiviimmin osana täydentyvää verkostoa, missä maatalouden eri viranomais- ja kehittämistahot sekä sidosryhmät tekevät yhteistyötä asiakaslähtöisesti, valmentajamaisella otteella	Maatilataustaisen yritystoiminnan kehittämispalveluja kehitetty yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyö yli maakuntarajojen Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan kanssa tiivistynyt.	

Konsernipalvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.4. Tiedon läpinäkyvyyden edistäminen tiedolla johtamisessa sekä päätöksenteossa.	Sähköisen kokoushallinnan käytön vakiinnuttaminen uusille luottamushenkilöille Luottamushenkilöiden asiointikanavan selvitys ja mahdollinen käyttöönotto uuden valtuustokauden alussa.	Järjestelmä käytössä. Selvitetty käyttöönotto ja järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2026 alussa alkuun osittaisena. Myöhemmin laajennettavissa palkkionmaksuun	
1.3.Toimivat yhteydet alueellisessa kehittämisessä	Kunta on aktiivinen toimija alueellisessa kehittämissä.	Kunta on aktiivisesti mukana seudullisessa kehittämissäyhteistyössä kuten esim. KaRa ja MAL.	
1.5.Kokeileva organisaatiokulttuuri	Organisaation sisäisten prosessien läpikäynti ja tehostaminen.	Hallintosääntöuudistuksessa on tehty ja vahvistettu organisaatiomuutokset.	
HYVINVOIVA ARKI			
2.3.Kunnan työntekijöiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen	Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on ajan tasalla.	Suunnitelma hyväksytty 2025. Toteutettu henkilöstön työhyvinvointikysely alkuvuodesta.	
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.2.Väestönkasvu	Asukasmäärän kasvu vähintään 50 asukasta vuodessa	Vuoden 2025 väestönkasvu + 73.	

4.2.1. Elinvoima- ja yhteiset palvelut

Elinvoima- ja yhteiset palvelut palvelualue on yksi neljästä palvelualueesta. Palvelualue tuottaa Elinvoimapalvelut ja koko kunnan Yhteiset palvelut. Elinvoimapalveluita ovat elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, maahanmuuttopalvelut, hyvinvoinnin edistäminen, maankäyttö, kaavoitus ja joukkoliikenne (oma sitovuustaso). Yhteisiä palveluita ovat hallinto- ja kehittämisspalvelut, viestintä ja markkinointi, sisäinen tarkastus, talouspalvelut, ICT-palvelut, henkilöstöpalvelut sekä ruoka- ja puhtauspalvelut.

Palvelualueen toimintatuottojen toteuma oli 13,469 M€. Toimintakulut olivat 18,027 M€ ja toimintakate -4,558 M€.

Tarkastuslautakunnalle sitovaksi tavoitteeksi valtuuston asettamaa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista on valvottu ja ilmoitukset on saatettu valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuustiedot ovat julkisesti nähtävillä reaaliaikaisessa sidonnaisuusrekisterissä kunnan verkkosivuilla. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että kaikilta osin sidonnaisuustietojen päivytystä ei ole tehty.

Elinvoimapalvelut

Taulukko 7. Elinvoimapalvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1. Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Kunnan päämääränä on TE-uudistuksen yhteydessä kehittää yhteinen Siilinjärven toimintamalli Kuopion työllisyysalueen kanssa	Toteutuu 1.9.2025 alkaen hankkeessa kehitetään yhteinen toimintamalli	
1.3. Toimivat yhteydet alueellisessa kehittämisessä	Suunnitelmatyöllä luodaan perusta kehittämiselle.	Aktiivinen osallistuminen MAL-yhteistyöhön	
1.4. Kunta osallistuu yritysten toimintaedellytyksiä vahvistaviin kehityshankkeisiin	Kehitämme aktiivisesti ja tehokkaasti Etelä-Siilinjärven ja koko kunnan yritysalueiden maankäyttöä.	Toteutunut. Hankerahoitusta saatu yritysalueiden tieverkoston rakentamiseen	
	Huolehdimme siitä, että kaikenkokoisilla yrityksillä on mahdollisuus sijoittua Siilinjärvelle.	Tonttimarkkinointia kohdennettu kaikenkokoisille yrityksille. Myös muista sijoittumismahdollisuuksista viestitään aktiivisesti.	
1.5. Kunta kehittää omaa tekemistä ketterästi	Maahanmuuttajien palveluhajauksen konsepti – kotoutumissuunnitelman luominen	Toteutunut ja kotoutumissuunnitelma luotu ja vahvistettu.	

Kysymyksiä

Kohtaan 1.4. liittyen, millaista markkinointia on tehty ja millaisille kohderyhmille? Siilinjärvellä jo toimiville vai Siilinjärven ulkopuolisille toimijoille? Kuinka laajalle maantieteelliselle alueelle markkinointitoimenpiteitä on kohdistettu?

Pyritäänkö vahvistamaan Siilinjärvellä jo toimivien vai Siilinjärvelle mahdollisesti sijoitettujen yritysten toimintaedellytyksiä?

Kuinka monella uudella, vuonna 2025 perustetulla yrityksellä on ollut todellisuudessa liiketoimintaa? Kuinka paljon yritysten toiminnalla on ollut vaikutusta kunnan talouteen ja kuntalaisten palvelutarjontaan?

Kohtaan 1.5. liittyen, tarkoitetaanko kunnan yleistä kotoutumissuunnitelmaa vai yksilöä koskevaa suunnitelmaa? Kuinka monta palveluohjauksen kontaktia on ollut ja kuinka monta kotoutumissuunnitelmaa asiakkaille on laadittu vuonna 2025?

Taulukko 8. Elinvoimapalvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
HYVINVOIVA ARKI			
2.1. Kuntalaisten osallisuuden edistäminen	Kuntalaiset osallistetaan hyvinvointisuunnitelman laatimiseen (keinoina mm. työpajat ja kyselyt). Osallistuvan budjetoinnin ideointi- ja äänestysvaiheen toteutus	Työpajoja kunnan henkilöstölle, kuntalaisille, päättäjille ja sidosryhmille 11 kpl. Osallistuva budjetointi toteutettu Q1–Q2 2025. Äänestetyistä ideoista 2/4 toteutettu 2025. Lasten osallistuva budjetointi toteutettu Q3–Q4 ja voittanut idea toteutetaan 2026.	
2.2. Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden positiivisen mielenterveyden edistäminen	Aktivoidaan kuntalaisia osallistumaan Mieliteko-hankkeen ja muiden mielenterveyttä edistävien hankkeiden toimintoihin	Sosiaalisessa mediassa jaettu hankkeiden julkaisuja. Osallistuttu yhteiseen videokampanjaan, jossa jokaisesta kunnasta videojulkaisu Q3–Q4 2025.	
2.3. Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn (tot. 10/2024) pohjalta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys ja toimeenpano	Kyselyn pohjalta ei noussut uusia ilmiöitä, joita pitäisi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan päivittää.	

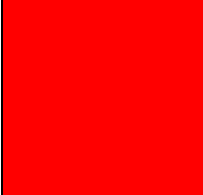
2.5. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen on pysyvät rakenteet	Hyvinvointijaoksen toiminnan vakiinnuttaminen ja sitominen osaksi muita hyte-rakenteita (mm. johtoryhmä, hyte-ryhmä ja yhdistykset ja järjestöt).	Hyvinvointijaokselle tehty itsearviointikysely 4/2025. Sen pohjalta tehty kehitystoimia.	
Kunnan ja hyvinvointialueen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvien yhteistyöryhmien toiminnan jatkuvuuden varmistaminen	Kunnan ja hyvinvointialueen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvien yhteistyöryhmien toiminnan jatkuvuuden varmistaminen	Kunnan asiantuntijat osallistuvat aktiivisesti yhteistyöryhmien toimintaan ja ovat mukana ryhmien toiminnan kehittämisessä.	

Kysymyksiä

- Tavoitetta 2.2. koskien, miten kuntalaisten osallistumisen aktivointi on todennettavissa tavoitetason toteumaa koskevassa vastauksesta?

Taulukko 9. Elinvoimapaalvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.2. Väestönkasvu	Riittävä asemakaavavaranto palvelu- ja yritysrakentamiselle	Toteutunut. Hankekaavoja laaditaan tarpeen mukaan.	
	Riittävä asemakaavavaranto asuntorakentamiselle	Toteutunut tavoitteen mukaisesti 5 vuoden tarpeisiin.	
	Yleiskaava ohjaavat asemakaavoitusta taajamissa sekä rakentamista kylä- ja ranta-alueilla	Viimeisiä ranta- ja kyläleiskaavojen alueita kaavoitetaan Luoteis-Siilinjärvellä. Reaaliaikaiset luvut päivittyvät viiveellä.	
Työpaikkojen määrän kasvu	Uusien työpaikkojen määrä 50 työpaikka/vuosi	Tietoa ei saatavilla.	

Kaavapäätösten pitävyys	Kaavoista ei tule valituksia	Hyväksytystä kaavasta ei tullut valituksia.	
Maankäyttöpoliittisen ohjelman ajantasaisuus	Ohjelma antaa tarvittavat työkalut maapolitiikan hoitamiseen	Maankäyttöpoliittinen ohjelma on päivitettävä	

Kysymyksiä

- Tavoitteen 3.2. toteutumisen arvioinnissa ei vastata tavoitetason toteutumiseen. Onko asemakaavavaranto palvelu- ja yritysrakentamiselle riittävä?
- Tavoitetta 3.2. koskien, ohjaako tavoitetaso "Kaavapäätöksistä ei tule valituksia", kunnan etujen kannalta tarpeeksi tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen lopputulokseen?
- Millä keinoin varmistetaan riittävän maareservin saatavuus kaavoitusta varten?
- Onko kaavoituksen aika- ja henkilöresurssi riittävä tulevaisuuden tarpeisiin?

Yhteenveto

Elinvoimapalveluiden vuoden 2025 toiminnalliset tavoitteet ovat pääasiassa toteutuneet.

Ketterä kehittäjä

Maanhankinta ei ole toteutunut riittävällä tasolla. Taloussuhdanteet ja korkotasot ovat riskejä. Korkotasot ovat kuitenkin laskeneet vuonna 2025, mikä on laskenut kunnan korkokuluja osassa lainasalkkua. Kouluinvestoinneista aiheutuvien leasingvastuiden kasvu tuo korkoriskiä, mikäli riittäviä suojaustoimia ei toteuteta.

Kunta on osallistunut aktiivisesti MAL-yhteistyöhön.

Hyvinvoiva arki

Osallistuva budjetointi toteutettiin vuonna 2025 ja äänestetyistä ideoista 2/4 on toteutettu kyseisen vuoden aikana. Lasten osallistuvan budjetoinnin äänestyksen voittanut idea toteutetaan 2026.

Elinvoimainen ympäristö

Maankäyttöpoliittinen ohjelma ohjaa kunnan maapolitiikkaa. Kaavoituksen osalta kunnassa olisi tarpeen saada lisää asemakaavavarantoa asunto-, palvelu- ja yritysrakentamiselle. Etelä-Siilinjärvellä on tosin tavoitetta vähemmän kaavavarantoa kerrostalo- ja yritysrakennuspaikoille. Vuonna 2025 hyväksytyistä kaavoista ei ole tullut valituksia.

Yhteiset palvelut

Taulukko 10. Yhteiset palvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1. Kuntalaisille tarjotaan uusia osallistumisen tapoja	Jatketaan osallisuus- alustan käyttöä ja otetaan käyttöön uu- sia osallistumisen prosesseja. Aktiivinen ja enna- koiva viestintä moni- kanavaisesti.	Uusi Osbu 2025 toteutettu alus- talla. Myös rantabulevardin kom- mentointi alustalla. Kunta viestinyt aktiivisesti ja enna- koivasti kaikissa viestintäsuunnitel- massa määritellyissä kanavissa.	
Palveluverkko vastaa kuntalais- ten tarpeita laa- dullisesti, alueelli- sesti ja määrälli- sesti	Palveluprosessien uudistaminen ruoka- ja puhtauspalve- luissa Kunnan asiakaspal- velun kehittäminen.	Ruokatuotantoa keskitetty Vanhan Pappilan keittiölle ja otettu käyt- töön kylmätuotantomalli. Asiakas- tyytyväisyys hyvällä tasolla. Kirjaston asiakaspalvelua sopeu- tettu ja sähköistä saavutettavuutta edistetty.	
1.2. Ajasta ja pai- kasta riippumat- tomat palvelut ovat kuntalaisten käytössä	Kehitetään ja ote- taan käyttöön uusia digitaalisia palve- luita, digitalisoidaan vanhoja prosesseja	Digitalisoitu Vakan vuosisuunnitel- mat. Uusi harrastuskalenteri otettu käyttöön.	
Tiedon läpinäky- vyyden edistämi- nen tiedolla johta- misessa sekä pää- töksenteossa	Kartoitamme rapor- toinnin tarpeita ja kehitämme rapor- tointia tuomalla tar- jolle uusia porautu- via raportteja eri tie- tolähteistä.	Toteutettu 1 uusi raportti aloitepro- sessiin. Otettu käyttöön Kuntamai- sema-palvelu.	

1.3. Toimivat yhteydet alueellisessa kehittämissä	Aktiivinen osallistuminen digitaalista kehittämistä edistävään alueellisiin foorumeihin.	Kauppakamarin digivaliokunnan, Tieran tietohallinto ja digitalisaatio ohjausryhmän, P-S digitalisaatiofoorumien jäsenyydet.	
1.4. Koulutettua työvoimaa on riittävästi	Avoimet työpaikat täytetään pätevyysvaatimusten mukaisesti. Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja vahvistaminen. Yhdistysten toimintaedellytysten ja kuntayhteistyön vahvistaminen.	Toteutui hyvin. Keskitetty koulutustarjonta toteutui koulutus suunnitelman mukaisesti. Toimijafoorumi ja Siilin Kylät -yhteistyö toteutuu mm. tapahtumatuotannossa.	
1.5. Kokeileva organisaatiokulttuuri ja uudet kokeilut	Käytetään uudenlaisia digitaalisia työskentelytapoja sekä ratkaisuja.	Henkilöstö osaa käyttää hr-järjestelmiä. Aloite-järjestelmä käytössä.	
Tietotyöympäristö mahdollistaa hybridityöskentelyn.	Paperittomien toimintamallien käyttöönotto kaikilla toiminnantasoilla. Tietosuojan ja -turvan kehittäminen kaikilla toiminnan tasoilla.	Dynastystä voidaan lähettää Suomi.fi viesteinä viranomaisviestintä. Henkilöstön koulutus suunnitelmat tehty ammattiryhmittäin.	
Henkilöstön koulutustarjontaa tukee kehittämistointaa	Uusien esihenkilöiden koulutukseen osallistuminen mahdollistetaan	Koulutusta ja perehdytystä (Intro) tarjottiin uusille työntekijöille. Valmentava johtaminen koulutusta esihenkilöille.	

Kysymyksiä

- Tavoitetta 1.1. koskien, on hyvä, että viestitään ennakoivasti, mutta kuinka jälkiviestintää hoidetaan?
- Tavoitetta 1.1. koskien, kuinka ruokapalveluissa asiakastyytyväisyyttä on mitattu?
- Tavoitetta 1.1. toteutumista "Kirjaston asiakaspalvelua sopeutettu ja sähköistä saavutettavuutta edistetty." koskien, olisiko syytä mainita tavoitteen toteutumisessa, tarkoitetaanko kunnan kirjastolla sijaitsevaa asiakaspalvelupistettä?

- Tavoitetta 1.5. koskien, vastaako toteutuminen "Dynastystä voidaan lähettää Suomi.fi viesteinä viranomaisviestintä.", tavoitetasoon "Paperittomien toimintamallien käyttöönotto kaikilla toiminnantasoilla" ja tavoitteeseen "Tietotyöympäristö mahdollistaa hybridityöskentelyä".
- Tavoitetta 1.5. koskien, vastaako toteutumisen mittarina "Henkilöstön koulutus- suunnitelmat tehty ammattiryhmittäin" tavoitteena olleeseen "Tietosuoja- ja turvan kehittäminen kaikilla toiminnan tasoilla"?

Taulukko 11. Yhteiset palvelut

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
HYVINVOIVA ARKI			
2.2. Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden positiivisen mielenterveyden edistäminen Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yksinäisyyden ehkäiseminen (kuntalaiset & kunnan työntekijät)	Matalan kynnyksen palveluihin ja ennaltaehkäisyyn panostetaan.	Työpsykologin ja psykiatrisen sairaanhoitajan palveluita lisättiin osana työterveyshuoltoa.	
	Työntekijöiden työhyvinvointi säilyy nykyisellä tasolla tai paranee	Työhyvinvointikyselyn mukaan työntekijöiden työhyvinvointi on hyvällä tasolla.	
Kunnan työntekijöiden osaamisen vahvistaminen (mielenterveys- taidot ja -johtaminen)	Koulutuksen järjestäminen Sairauspoissaolo-päivien vähentyminen	Esihenkilöille järjestettiin johtamisvalmennusta. Sairauspoissaolot laskivat.	
2.3. Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen	Päivitetyn tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman jalkauttaminen (työnantaja)	Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tehty ja jalkautettu vuosille 2025–2026.	
	Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisisissa tiloissa	Sisäilmaongelmat tuodaan ajoissa sisäilmatyöryhmän ja teknisten palveluiden tietoon.	Toteutunut suunnitellusti.

Kysymyksiä

- Kuinka moni kuntalainen tai kunnan työntekijä joutuu toimimaan sisäilmaltaan epäterveellisissä tiloissa? Onko asiasta tehty tutkimusta ja millainen otanta on ollut?

Taulukko 12. Yhteiset palvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1. Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Joukkoliikenteen palvelutason / vuorotarjonnan säilyttäminen	Palvelutaso ja vuorotarjonta on säilynyt hyvänä.	
1.3. Toimivat yhteydet alueellisessa kehittämissä	Toimivat joukkoliikenneyhteydet	Pieniä aikataulu- ja vuorotarjonta muutoksia.	
HYVINVOIVA ARKI			
2.1. Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Asumisen, työpaikkojen ja palveluiden suunnitteleminen siten, että ne ovat saavutettavissa joukkoliikenteellä	Haapamäen alueen rakentuminen ja asemakaavoitus edistää joukkoliikenteen hyvää saavutettavuutta.	
2.5. Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat tunnustetaan ja sovitaan tehtävistä	Kuntalaisten yhteiset kuljetustarpeet tunnustetaan ja sovitaan hyvinvointialueen kanssa.	Yhteydenpitoa ja yhteistyötä HVA:n kanssa ei ole.	
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.2 Väestönkasvu	Uudet asuinalueet kaavoitetaan joukkoliikenneväylien yhteyteen.	Etelä-Siilinjärvelle sijoitettava Mustikkamäen kaava sijoittuu vahvojen joukkoliikenneyhteyksien äärelle.	
3.5. Julkisen liikenteen käytön lisääminen	Julkisen liikenteen käytön edistäminen liittytäväsäköinti paikkoja ja bussikatoksia kehittäen	Bussikatoksia uudistettu 2 kpl.	

Kävelyn ja pyöräilyn käytön lisääminen	Linjastosuunnittelulla ja vuorotarjonnalla varmistetaan joukkoliikenteen houkuttelevuus	Matkustajamäärän kasvu ollut n. 10 %	
	Painotetaan julkisen liikenteen ympäristöystävällisyyttä	Kilpailutuksen myötä uudet sähköbussit otetaan käyttöön 2026.	
	Edistämishjelman laadinta ja toimenpiteiden käyttöönotto	Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman mukaiset väylähankkeet (4 kpl) etenevät suunnitellusti.	

Yhteenveto

Joukkoliikenteen nettokustannukset olivat 85,61 €/asukas. Matkustajamäärä oli 669 928. Joukkoliikennematkustamisen nousut / asukas / vuosi olivat 31,4 (vuonna 2024, 29,9). Asiakastytyväisyys ollut 4,25 (1–5 arviointi). Siilinjärvi-Kuopio välillä matkustajamäärä kasvoi vuonna 2025 10 %. Palveluliikenteen kuljetuskustannukset vuonna 2025 olivat 102 659 euroa ja vähennyistä edelliseen vuoteen tuli 45,2 %. Palveluliikenne oli yksi kunnan tasapainottamishjelman säästökohteista.

Vuoden 2025 alussa käynnistyi TE-uudistus. Uudistuksessa Kuopion työllisyysalue alkoi toteuttaa lakisääteisiä palveluita Siilinjärven kunnalle. Onnistumisen takaamiseksi Siilinjärven kunnassa jouduttiin tekemään uudenlaista organisoitumista, jotka toteutettiin marraskuussa 2025. TE-uudistuksen taloudelliset riskit ovat työmarkkinatuen kuntaosuuden osalta realisoituneet.

Siilinjärven keskityttömyysaste oli maakunnan pienin ollen 9,3 %. Pohjois-Savossa työttömyys on keskimäärin 12,2 % ja koko maassa 11,9 %. Työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 931 henkilöä, jossa nousua 101 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi 75 henkilöllä, ollen keskimäärin 315. Myös alle 25-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi ollen keskimäärin 143 henkilöä.

Siilinjärven kunnan avoimet työpaikat on saatu täytettyä asetettujen pätevyysvaatimusten mukaisesti hyvin. Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja vahvistaminen toteutui keskitetysti koulutussuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön koulutussuunnitelmat on toteutettu ammattiryhmittäin. Henkilöstön koulutusta ja perehdytystä (Intro) tarjottiin uusille työntekijöille. Valmentava johtaminen –koulutusta järjestettiin esihenkilöille. Työhyvinvointikyselyn mukaan työhyvinvointi on hyvällä tasolla.

Työturvallisuuskulttuurin kehittämiseen on panostettu ja se on tuottanut tulosta. Sairaushoito-olot ovat olleet laskussa viimeiset kolme vuotta. Sairaushoito-olopäiviä oli

koko organisaatiossa 10,9 pv/työntekijä. Tapaturmataajuus oli 8,46. Työtapaturmien määrä on (pääasiallisesti työmatkatapaturmia) 61, joista korvattuja työtapaturmia 22. Asukasmäärä vuonna 2025 oli 21 342 henkilöä, jossa on kasvua edellisvuoteen verrattuna 74.

Kassan riittävyys oli 23 päivää (vuonna 2024, 31 päivää). Kunnan lainakanta tilinpäätös­vuoden lopussa oli 2 859 € asukasta kohden (vuonna 2024, 3 112 €).

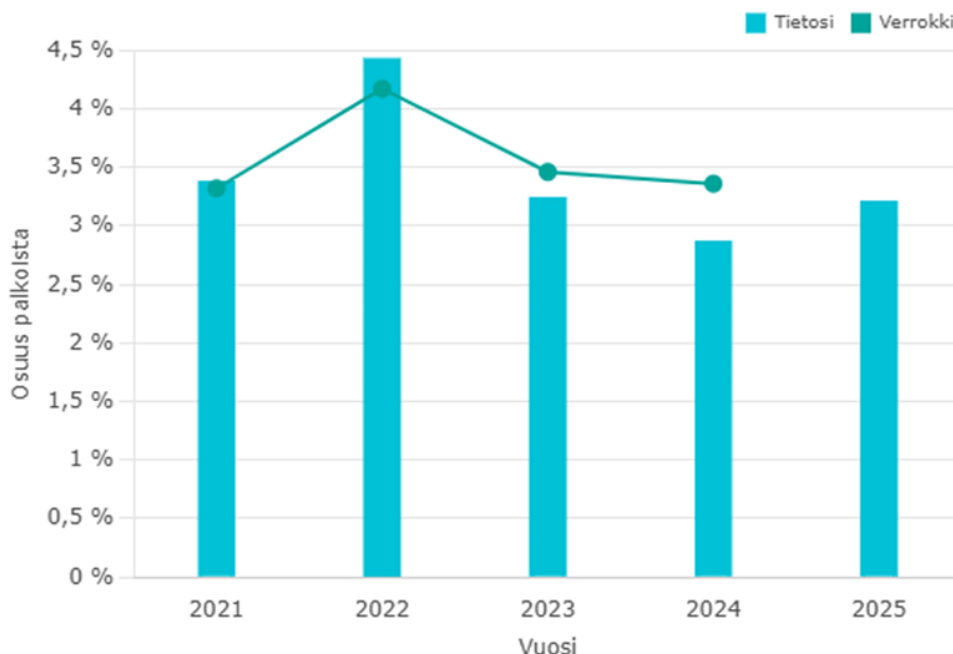
Henkilöstöpalvelut

Vuoden 2025 työhyvinvointikysely toteutettiin 27.3.–17.4.2025, ja siihen vastasi 544 työntekijää, mikä vastaa 61,7 prosentin vastausprosenttia. Kysely toteutettiin Kevan sähköisellä arviointityökalulla. Tuloksia verrattiin sekä vuoden 2023 kyselyyn että keski­suurten kuntien verrokkiaineistoon.

Vuonna 2025 henkilöstön määrä oli 813 henkilöä, joista vakinaisia 690 ja määräaika­isia 123.

Siilinjärven kunnan sairauspoissaolojen kehitys vuonna 2025 osoittaa kokonaisuutena myönteistä suuntaa verrattuna edelliseen vuoteen. Sairauspoissaolopäiviä kertyi keskimäärin 10,9 kalenteripäivää työntekijää kohden, mikä on vähemmän kuin vuonna 2024 (11,4 päivää/työntekijä). Tämä viittaa siihen, että poissaolojen kokonaismäärät ovat edelleen maltillisella tasolla ja kehitys on ollut laskevaa.

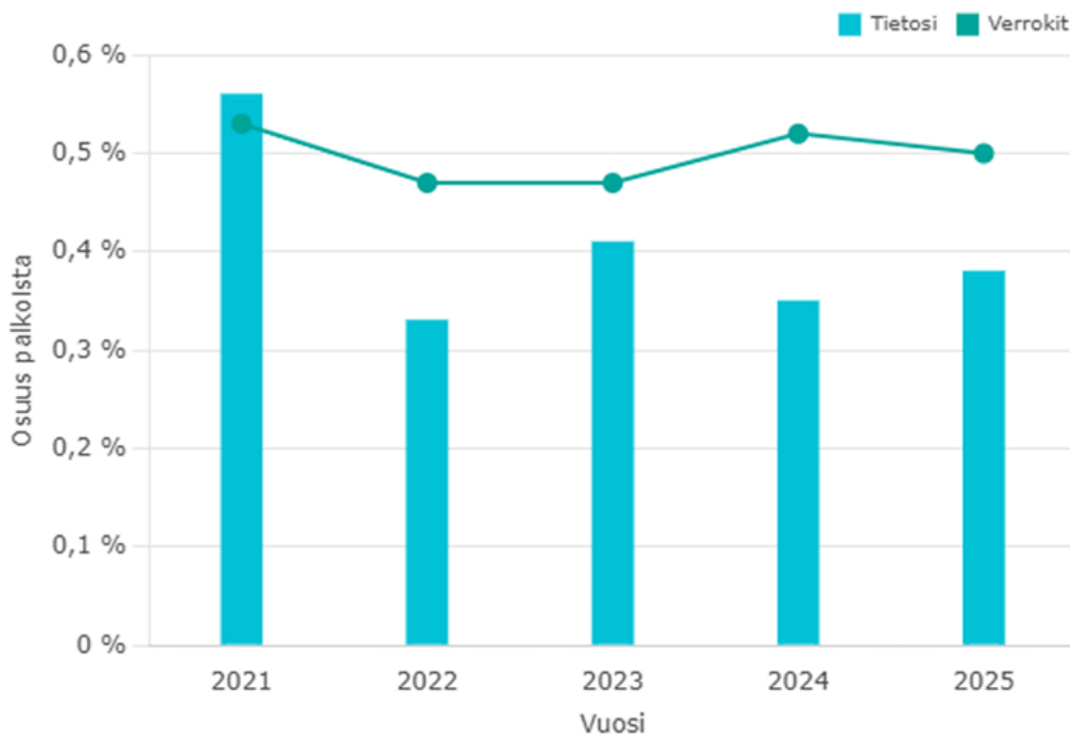
Sairauspoissaolokustannukset

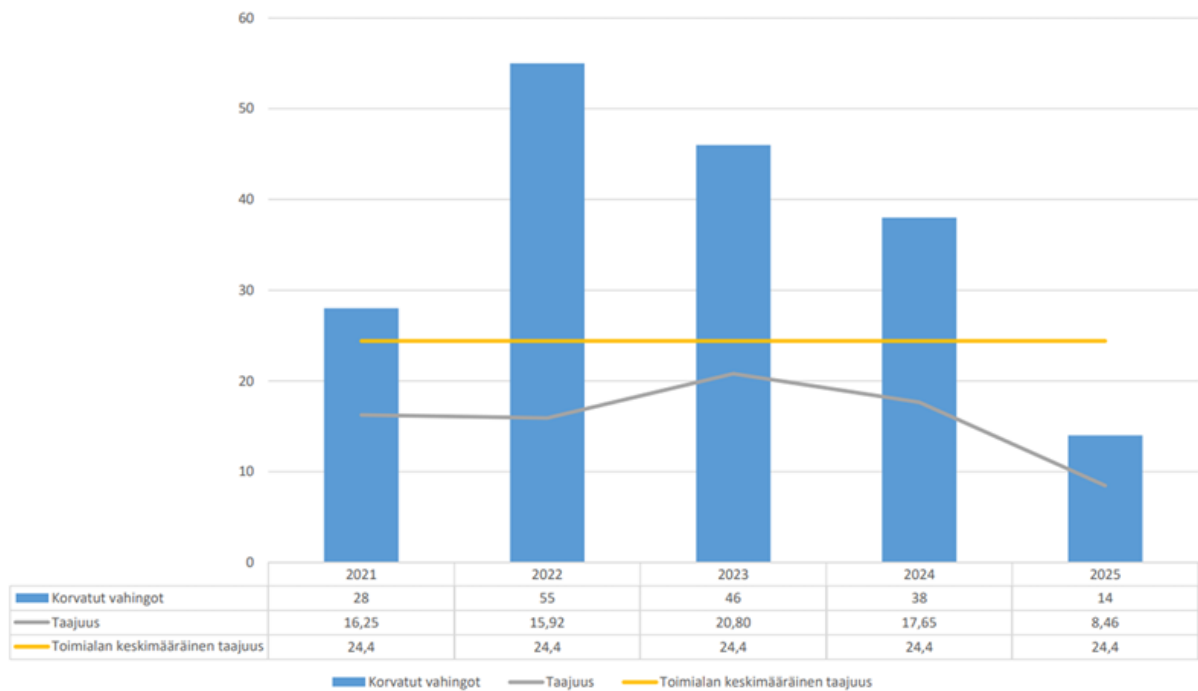
Kuva 1. Sairauspoissaolokustannukset € ja %-osuus palkkasummasta 2021–2025. Haettu Kevan Avaintiedot -palvelusta 20.2.2026.

Työturvallisuusjärjestelmänä käytetään WPro-järjestelmää. Järjestelmään tehdään työturvallisuusilmoitukset, työn haittojen ja vaarojen arvioinnit (riskien arvioinnit), työpaikkaselvitykset, haittailmoitukset sisäilmasta sekä kemikaaliluettelot. Vuonna 2025 järjestelmään tehtiin yhteensä 221 työturvallisuusilmoitusta (240 kpl vuonna 2024). Suurin osa näistä ilmoituksista oli vaaratyypiltään väkivalta- tai uhkatilanneilmoituksia 126 kpl (108 kpl vuonna 2024) sekä kaatumisia ja liukastumisia 41 kpl (51 kpl vuonna 2024). Lukuja toisten organisaatioiden lukuihin vertailtaessa on otettava huomioon, että Siilinjärven kunnassa tilastoidaan ja raportoidaan kaikki ilmoitukset mukaan lukien ei-hoitoa vaativat henkilövahingot ja poissaolot sekä ilmoittamiskynnys on tehty mahdollisimman matalaksi.

Tapaturmamaksut

Kuva 2. Tapaturmamaksut € ja %-osuus palkkasummasta 2021–2025. Haettu Kevan Avaintiedot palvelusta 20.2.2026.

Kuva 3. Korvattujen työpaikkatapaturmien lukumäärä ja taajuus (Protector vakuutusyhtiö).

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta pitää positiivisena ilmiönä kaikkia henkilöstön hyvinvointiin kohdistuvia kehittämistoimenpiteitä ja niiden toteutumista vuoden 2025 aikana (kts. tilinpäätös s. 117 kohdat 2.2–2.3). Erityisen ilahduttavaa on työtatapaturmien väheneminen, mutta niitä kuitenkin vielä tapahtuu. Etenkin liukastumisista aiheutuvien tapaturmien ennaltaehkäisyyn olisi syytä edelleen kiinnittää huomiota. Työnantajakuva on kehittynyt myönteiseen suuntaan edellisestä kyselystä (88 % suosittelisi kuntaa työpaikkana tuttavalleen).

Kysymyksiä

- Millä keinoin ja kuinka hyvin koko kunnan tasolla on saatu sijaisia sairaus- ym. poissaolojen ajaksi?
- Millä toimenpiteillä sairauspoissaoloja saadaan vähennettyä?
- Millä toimenpiteillä erityisesti liukastumisista aiheutuneita tapaturmia saadaan vähennettyä?

4.2.2. Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut. Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Sivistyspalveluiden toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 0,342 M€. Tuloarvio ylittyi seuraavilta osilta: palveluiden myynti muille kunnille (varhaiskasvatuspalvelut) ja hyvinvointialueelle (opetuspalvelut), päivähoitomaksut, kansalaisopiston kurssimaksut ja hankeavustukset. Toisaalta arvioitua suuremmat hanketuotot ja palveluiden myynti näkyvät myös ylimääräisinä menoina. Toimintakulut ylittivät talousarvion noin 0,629 M€. Merkittävin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin 0,437 M€ (ennen kaikkea opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut). Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaiskuluista, työntekijöiden vuokraamisesta Pohjois-Savon hyvinvointialueelle, arvioitua suuremmasta tarpeesta erityislasten ohjajiin sekä hanketyöstä. Ulkoiset vuokratustannukset ja palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 0,260 M€, mikä johtui pääosin siitä, että uudet koulurakennukset pystyttiin ottamaan käyttöön suunniteltua aikaisemmin.

Muiden ulkoisten menolajien osalta toteuma alitti talousarvion. Merkittävimmin alittui lasten kotihoidon tukeen varattu määräraha.

Opetuspalvelut

Opetuspalveluiden talousarvion toteuma oli -31,615 M€, mikä ylitti talousarvion (31,538 M€) niukasti.

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti hyvin, lukuun ottamatta lakisääteisiä luokkakokoja, joihin ei kaikilta osin päästy. Lisäksi opiskelijahuollon pitkäaikaista suunnittelua ovat vaikeuttaneet Pohjois-Savon hyvinvointialueen muutokset.

Opetuspalveluiden talousarvion toteuma oli -31,615 M€, mikä ylitti talousarvion (-31,538 M€) hieman. Toimintatuotot olivat 1,565 M€ ja toimintakulut 33,180 M€. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääasiassa hyvin.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalveluiden talousarvion toteuma oli -19,477 M€, mikä ylitti talousarvion (-19,182 M€) noin 300 000 €:lla. Toimintatuotot olivat 0,884 M€ ja toimintakulut 20,361 M€. Varhaiskasvatuksen tuloarvio ylittyi hieman johtuen paikkojenmyynnin kasvamisesta muille kunnille ja asiakasmaksutuotot olivat ennakoitua suuremmat. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat antaneet konsultaatio- ja pienryhmätoiminta-apuja niin, että kaikille tuen tarpeisille on saatu tarvittava tuki. Tarvittaessa on palkattu lisähenkilöstöä ryhmiin. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota tarkastusraporteissa ilmenneisiin yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden palveluntuottajien toiminnan laatuun ja resursointiin.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toimintakulut toteutuivat -1,178 M€ (TA -1,287 M€).

Kirjastopalvelut

Pääsääntöisesti vuosi 2025 sujui kirjastopalveluissa suunnitellusti ja tavoitteiden mukaisesti. Kokonaislainausmäärät ovat kasvaneet, erityisesti lasten osalta. Tulevaisuuden toiminnallisena riskinä kirjastopalveluissa voidaan pitää mahdollisia aukioloaikojen vähentämisiä sekä kirjastoautopalvelun poistumista.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toimintakate oli -1,689 M€ (TA -1,685 M€) toimintatuotot 0,110 M€ ja toimintakulut -1,800 M€. Pohjois-Savon liikunnan Perheille-hanke on järjestetty touko-joulukuussa, jossa on ollut mukana järjestöjä. Positiivista palautetta on tullut ylikunnallisesti Siilinjärven latuverkkojen ylläpidosta ja käytettävyydestä.

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Nuoriso- ja kulttuuripalveluiden toimintakate oli -1,098 M€ (TA -1,057 M€), toimintatuotot 0,195 M€ toimintakulut -1,293 M€. Siilinjärven 100-vuotisjuhlan järjestelyt olivat pääasiallisesti nuoriso- ja kulttuuripalveluiden vastuulla. Valtaosa juhlatapahtumista oli

täysin ilmaisia ja avoimia kaikille kuntalaisille. Nuoriso- ja kulttuuripalveluilla on ollut vuoden aikana myös muita tapahtumia.

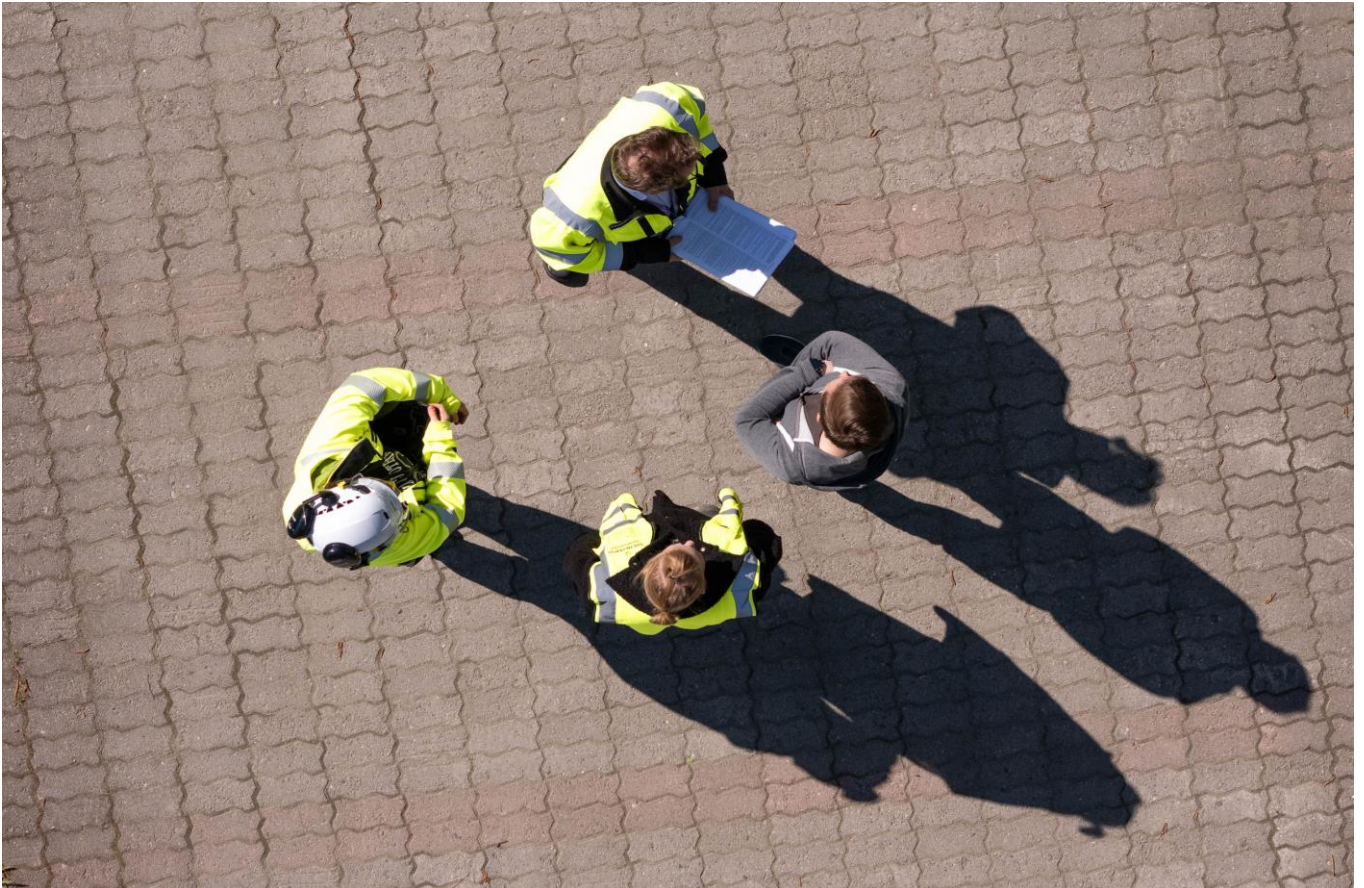
Kysymyksiä

- Miten sivistyspalveluiden laatu ja vaikuttavuus näkyvät kuntalaisten hyvinvoinnissa?
- Mitä jatkotoimenpiteitä oppilashyvinvointi ja -terveyskyselyt aiheuttavat (esim. "Mitä sinulle kuuluu?" -kysely).
- Onko kirjastoauton poistamista/uuden hankintaa valmisteltu tai selvitelty vuoden 2025 aikana?
- Millaisin kehittämistoimenpitein reagoidaan varhaiskasvatuksen yksityisen päivähoidon tarkastusraportteihin?

4.2.3. Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden talousarvion toteutuminen

Palvelualueen valtuustoon nähden sitovat toimintatulot olivat 11,040 M€, mikä 0,646 M€ talousarviota suuremmat (10,394 M€). Toimintamenot olivat kutakuinkin talousarvion mukaiset ollen -11,841 M€ (11,874 M€). Suurempien toimintatulojen myötä toimintakate muodostui selvästi talousarviosta paremmaksi ja oli -0,801 M€ (-1,480 M€).

Tulosalueiden toteumat

- Tekninen hallinto ja varikkopalvelut: Toimintatulot 0,392 M€ (0,882 M€), toimintamenot -0,878 M€ (-0,844 M€).
- Kuntatekniikka: Toimintatulot 0,717 M€ (0,568 M€), toimintamenot -2,812 M€ (-3,025 M€).
- Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu: Toimintatulot 0,225 M€ (0,327 M€), toimintamenot -0,750 M€ (-0,759 M€).
- Yksityistieasiat: Toimintamenot -0,135 M€ (-0,139 M€).
- Toimitilojen ylläpito: Toimitilojen ylläpidon luvut sisältyvät teknisten palveluiden kokonaisuuteen, mutta se on eriytetty taseyksikkö.

Valtuuston tavoitteiden toteutuminen

- Sähköiset palvelut: Ei uusia sähköisiä palveluja.
- Kuntalaisten osallistuminen: Toteutettiin kysely kunnan metsien käytöstä.

- Kasvuun vastaaminen: Uutta infran rakentamiskohdetta ei aloitettu.
- Esteettömyys: Otettu huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Kierrätys: Hyötykäyttöä esim. maa-ainesten ja betonimurskeen osalta.
- Liikenne: Bussikatosten ja kevyen liikenteen väylien osalta ei tietoa toteumasta. Nopeusseurantaa toteutettu.

Taulukko 13. Tekniset palvelut

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.2. Ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut ovat kuntalaisten käytössä	sähköisten palveluiden lisääminen	ei ole toteutunut	
HYVINVOIVA ARKI			
2.1. Kuntalaisten osallisuuden edistäminen	kuntalaiskyselyiden toteuttaminen	kysely mm. kunnan metsien käytöstä toteutettu	
Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien järjestäminen	toteutettu	
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.2. Väestönkasvu	Vastataan väestön kasvutavoitteeseen kunnan infran ja toimitilojen (päiväkot, koulu) rakentamisella	uutta infran rakentamiskohdetta ei ole aloitettu	
3.3. Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	huomioidaan esteettömyys	huomioitu suunnittelussa	
3.4. Materiaalien kierrättäminen ja niiden hyötykäyttö	kierrätysmateriaalien hyödyntäminen rakentamisessa	toteutuu käyttökelpoisten maa-ainesten ja betonimurskeen osalta	
3.5. Julkisen liikenteen käytön lisääminen	lisätään bussikatosten ja tarvittaessa bussipysäkkien määrää	toteutuu suunnitelman mukaisesti	
Kävelyn ja pyöräilyn käytön lisääminen	rakennetaan laadukkaita ja viihtyisiä sekä kunnossapidetään kevyen liikenteen väyliä	toteutuu suunnitelman mukaisesti	
Parannetaan liikenneväylien turvallisuutta	suoritetaan nopeusseurantaa ja vastaanotetaan kuntalaisten palautetta	toteutettu	

Kysymyksiä

- Tavoitetta 1.2. koskien, onko valtuuston sitova tavoite ja sen toteutumisen kuvaus liian ympäröivää?
- Tavoitetta 1.2. koskien, tunnistetaanko sähköisten palvelujärjestelmien käyttökohteita?
- Tavoitetta 1.2. koskien, toimivatko jo olemassa olevat sähköiset palvelujärjestelmät kokonaisuudessaan? Esim. ovatko rakennuslupa-asiakirjat nähtävillä verkossa?
- Tavoitetta 2.1. koskien, kuinka kuntalaisia voidaan osallistaa enemmän ja millä osa-alueilla?
- Tavoitetta 2.1. koskien, tavoitteena on "Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen" tavoitetasoksi on merkitty kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien järjestäminen. Kuinka tämä on toteutettu ja millä mittareilla tätä mitataan?
- Tavoitteiden 3.2.–3.5. osalta konkreettiset mittarit tavoitteen toteutumisesta puuttuvat – olisiko mittareita mahdollista toteuttaa?
- Yksityisteitä koskien talousarviossa on asetettu tavoite, ettei korjausvelkaa muodostuisi. Tilinpäätöksessä annetaan kuitenkin ymmärtää, ettei asia kuulu kunnan vastuulle. Miksi todetaan, että asia ei kuulu kunnalle, vaikka kunta myöntää yksityistieavustuksia? Mitä muuta kunta voisi tehdä yksityisteiden kehittämiseksi?

Rakennusvalvonta

Taulukko 14. Rakennusvalvonta

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.2. Sähköisten palveluiden lisääminen	Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) käyttöönotto	Trimble on mukana Ryhti hankkeessa tietojärjestelmien kumppanuustestauksessa. Tietojen siirtämistä on testattu toimintavuoden aikana. Järjestelmän käyttöönotto vaatii ohjelmistopäivityksen, joka esitetään vuoden 2027 talousarvioon.	

Kysymyksiä

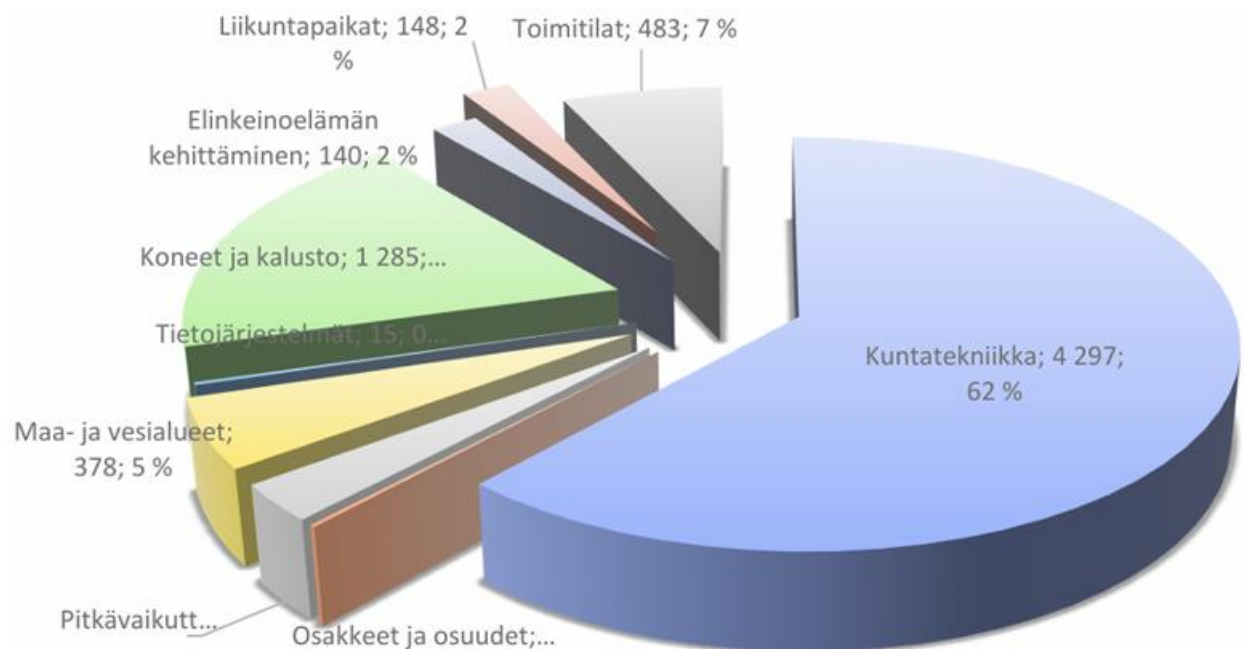
- Tavoitteena 1.2. on ollut rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) käyttöönotto. Miksi käyttöönotto on siirtynyt?

Yhteenveto

Kokonaisuutena voidaan todeta, että teknisen palvelualueen useimmat tavoitteet on saavutettu tai osittain saavutettu ja toiminta on sopeutunut olosuhteisiin kustannustehokkaasti.

Tarkastuslautakunta toteaa, että positiivista on ollut suurten kouluhankkeiden pysyminen talousarviossa ja aikataulussa.

5. Investoinnit

Kuva 4. Bruttoinvestoinnit 2025.

Investointien toteutuminen

- Bruttoinvestoinnit: 6,963 M€
- Käyttämättä jäi: 1,502 M€
 - o Kunnanhallitus: -0,228 M€ (elinkeinoelämän kohteisiin varatut määrärahat, maa-alueiden hankinnat, koneiden ja kaluston sekä tietojärjestelmien hankinnat. Toisaalta kunnanhallituksen alaisissa investoinneissa ei ollut varattu talousarviota VT9 tien muutostöihin ja valtion niistä laskuttamaan kuntaosuuteen n. 0,204 M€ edestä).
 - o Sivistyslautakunta: -0,209 M€ (Siilinlahden koulun ja Ahmon koulukeskuksen kalustamiseen varattujen rahojen käyttämättä jäänti).

- o Tekninen lautakunta: -1,064 M€ (kuntatekniikan maa- ja vesirakenteet kuten esim. kevyen liikenteen väylät Siilinpäässä ja Kirkonmäellä, kestopäällysteet ja katuvalojen modernisointi).

Merkittävimmät nettoinvestoinnit

- Kuntatekniikka: 3,783 M€ (katujen peruskorjaukset ja rakentaminen, kevyen liikenteen väylät, puistot, katuvalojen modernisointi).
- Toimitilat: -3,317 M€ (koulukeskushankkeen rahoitukseen liittyvä tasearvon tuloutus)
- Sivistyslautakunta: 1,353 M€ (uusien koulujen kalustaminen, liikuntapaikkarakentaminen)
- Kunnanhallitus: 0,679 M€ (maa-alueiden hankinta, VT9 muutostöiden kuntaosuus, yritystonttien esirakentaminen)

Investointituotot

- Yhteensä: 4,431 M€
 - o Kuntatekniikan avustukset, koulukeskushankkeen rahoitukseen aktivoitua / tuloutettua tasearvoa, tonttikaupat, tekonurmikentän avustus ja osakkeiden myynti.
- Nettoinvestoinnit: 2,532 M€ (119 €/asukas)
- Vuosikate: kattoi investoinnit.

Investointien osalta tarkastuslautakunta pitää positiivisena suurten kouluhankkeiden valmistumista taloudellisesti sekä aikataulullisesti suunnitellusti, mihin lienee vaikuttanut erillisen valvontaresurssin käyttöön ottaminen. Riskienhallinnan näkökulmasta on ollut hyvä, että Siilinlahden uusi koulu on toteutettu Kuivaketju10 -sertifikaatin mukaisesti.

Taulukko 15. Investointiosan tavoitteiden toteutuminen hankeryhmittäin

Kunnanhallitus

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.5. Varmistamme tietotyöympäristön teknisen toimivuuden kaikin tarvittavien keinoin	Tietosuojan ja tietoturvan kehittäminen kaikilla toiminnan tasoilla.	Investointirahaa tietosuojan- ja tietoturvan kehittämiseen ei ole käytetty.	
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.2. Väestönkasvu	Maa-alueiden hankinta	Maa-alueita ei ole saatu hankittua suunnitelmien mukaisilta alueilta.	

Sivistyslautakunta

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Esteettömyys huomioitu suunnitteluvaiheesta lähtien.	

Tekninen lautakunta

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Asetettuja tavoitteita/tot.	Arvio
HYVINVOIVA ARKI			
2.1. Kuntalaisten osallisuuden edistäminen	kuntalaiskyselyiden toteuttaminen	toteutettu kysely kunnan metsistä	
Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien järjestäminen	toteutui	
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.5. Julkisen liikenteen käytön lisääminen	lisätään bussikatosten ja tarvittaessa bussipysäkkien määrää (yhteistyössä joukkoliikennelautakunnan kanssa)	toteutettu Vallantien uusi pysäkki ja katos	
Kävelyn ja pyöräilyn käytön lisääminen	rakennetaan laadukkaita ja viihtyisiä sekä kunnossapidetään kevyen liikenteen väyliä	Myllykujan kevyen liikenteen väylän rakentamistyö aloitettu sekä Jokisuuntien saneeraus käynnistetty, joihin molempiin on saatu Traficomien avustusta.	
Parannetaan liikenneväylien turvallisuutta	suoritetaan nopeusseurantaa ja vastaanotetaan kuntalaisten palautetta	Toteutettiin Kirkonkylälle pyöräkatos	

3.3. Toimitilojen terveellisuuden edistäminen	Kuivaketju10:n vaatimukset käytössä (ml. sääsuojan alla rakentaminen)	Siilinlahden koulu sai Kuivaketju10 sertifikaatin	
--	---	---	--

Kysymyksiä

- 1.5. tavoitteena ollut "Tietoturvan ja -suojan kehittäminen kaikilla toiminnan tasoilla". Tämän osalta investointirahaa ei ole käytetty. Onko tulkittavissa, että tietoturva ja -suoja ovat ajan tasalla?
- Tavoitetta 2.1. "Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen" koskien tavoitetasona on "Kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien järjestäminen". Tavoite on toteutunut. Millaisilla menetelmillä ja mittareilla toteutumista on mitattu?
- Tavoitetta 3.2. koskien, mitä toimenpiteitä tehdään, että maa-alueita saadaan hankittua kunnan kannalta tarpeellisilta alueilta?
- Tavoitetta 3.3. koskien, onko esteettömyyttä parantavia muutoksia tehty jo olemassa oleviin kohteisiin? Onko esteettömyyttä parantavia, lakisääteiset vaatimukset ylittäviä toimenpiteitä toteutettu?
- Tavoitetta 3.5. "Parannetaan liikenneväylien turvallisuutta" koskien tavoitetasona on, että "Suoritetaan nopeusseurantaa ja vastaanotetaan kuntalaisten palautetta". Kuinka nopeusseurantaa on toteutettu ja kuntalaisten palautetta vastaanotettu? Kuinka toteutumisen mittarina oleva kirkonkylän pyöräkatoksen rakentaminen on parantanut liikenneväylien turvallisuutta?
- Tavoitetta 3.3. koskien, onko Ahmon koululla käytössä rakentamisaikainen RALA-Kuivaketju10 -toimintamalli? Jos ei ole, niin miksi ei ole?

6. Eriytetyt tilinpäätökset

6.1. Toimitilojen ylläpito, laskennallisesti eriytetty taseyksikkö

Talousarvion toteutuminen

- Toimitilojen ylläpito vastaa kunnallisten rakennusten ylläpidosta, korjauksista ja investoinneista.
- Elinkaarihankkeista on valmistunut Siilinlahti, Ahmo on vielä käynnissä.
- Painopiste sisäilmaongelmien kokonaisvaltaisessa korjaamisessa.

Tavoitteiden toteutuminen

- Terveelliset tilat: Kuivaketju10 käytössä, korkeat laatuasteet tavoitteena (RTS-luokitus).
- Väestönkasvuun vastaaminen: Hankkeet valmistuneet tai käynnissä aikataulussa.

Talousarvion toteutuminen

- Tuotot: 9,706 M€ (9,183 M€). Ylitystä sisäisissä vuokrissa sekä Kuntarahoituksesta laskutettavissa asiantuntijapalveluissa.
- Kulut: 7,266 M€ (7,108 M€). Suurin ylitys oli palveluiden ostoissa.
- Poistot ja arvonalentumiset olivat -2,642 M€ (-3,562 M€).
- Tilikauden tulos oli -1,761 M€, mikä oli 1,324 M€ talousarviosta parempi.

Toiminta ja riskit

- Resurssit (henkilöstö ja talous)
- Kilpailukyisten tarjousten saaminen (rakennusalan suhdanne, materiaalien hinnat)

Muihin eriytettyihin kuuluvat ruokapalvelut, kuntatekniikka ja toimitilojen ylläpito.

7. Muut havainnot

Vuonna 2025 oli voimassa valtuuston 16.12.2024 § 48 hyväksymä talouden tasapainottamisohjelma. Vaikka Siilinjärven kunnan talous oli heikkenevä ja haavoittuva, tilinpäätös on n. 0,1 M€ ylijäämäinen. Riskienhallinnan näkökulmasta pitkän aikavälin taloussuunnitelma on kokonaisuutena alijäämäinen ja taloudellinen liikkumavara rajallinen.

Kuntien taloudellista asemaa tarkastellaan konsernikokonaisuuden perusteella.

Kriisikuntakriteerin tunnusluvuista vuonna 2025 yksi täyttyi "Laskennallinen lainanhoitokate on yli 0,8", muilta osin kriisikuntakriteerit eivät täyttyneet.

Taulukko 16. Kriisikuntakriteerit ja niiden täytyminen

Kriteeri	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Kriisikuntaa kuvaava tunnusluku (käänteinen): Vuosikatteen ja	toteutuu	Vuosikatetason nostaminen ei onnistu ja velkaantuminen kasvaa investointien omara-hoitusosuuden alentumisen myötä merkittävästi.	Toteutui. Vuosikate poistoista 103,2 %.

poistojen suhde on yli 80 %			Kriisikuntakriteeri ei täyty.
Tuloveroprosentti ei ylitä 2,0 %-yksiköllä kaikkien kuntien keskimääräistä painotettua tuloveroprosenttia	toteutuu	Investointeja rajoittava vaikutus.	Toteutui. Kunnan veroprosentti 9,4 ja kuntien keskimääräinen 7,53. Kriisikuntakriteeri ei täyttynyt.
Asukasta kohden laskettu lainojen ja vuokravastuiden määrä ei ylitä kaikkien kuntien vastaavaa yli 50 prosentilla.	toteutuu	Leasingrahoituksen ja vuokravastuiden määrä yhdessä lainakannan kanssa ylittää kunnan kantokyvyn.	Lainat ja vuokravastuut asukasta kohden 7 569 euroa (ed. 8 100). Ei ennakkotietoja.
Laskennallinen lainanhoitokate on yli 0,8.	toteutuu	Tulorahoitus ei riitä lainojen hoitoon.	Ei toteutunut. Kriisikuntakriteeri täyttyi luvun ollessa 0,7.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa kunnan

tai, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot

- konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kysymyksiä

- Kriisikuntakriteerin ”Vuosikatteen ja poistojen suhde on yli 80 %” riskiarviokohdassa todetaan: Vuosikatetason nostaminen ei onnistu ja velkaantuminen kasvaa investointien omarahoitusosuuden alentumisen myötä merkittävästi. Onko tämä riski vai onko tämä seurausta jostakin? Mitkä ovat todelliset riskit?

8. Yleisiä kysymyksiä

- Voisiko hyvinvointijaos koordinoida kunnan, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä?
- Miten kerätyt asiakaspalautteet näkyvät kunnan toiminnan kehittämisessä?
- Kuinka tekoälyn käyttö olisi hyödynnettävissä kunnan eri toimintaprosesseissa (esim. henkilöstöhallinnon prosessit?)
- Toimielinten esittelijöitä pyydetään muistuttamaan sidonnaisuusilmoituksen tekemisestä velvollisia toimielinten jäseniä kuntalain 84 §:n mukaisesti.
- Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ei useilla palvelualueilla voi arvioida luotettavasti, koska tavoitteet ovat yleisluonteisia ja mittarit puuttuvat.

9. Vastinepyynnöt vuoden 2025 havainnoista

Tarkastuslautakunnan havainnoita koskevat kysymykset on esitetty kunkin palvelualueen arvioinnin kohdalla. Tarkastuslautakunta pyytää vastineet kysymyksiin kunnanhallitukselta ja lautakunnilta 25.9.2026 mennessä. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitukselta pyydetään kannanotto koko arviointikertomuksen sisältöön ja vastauksista tulee selvittää, mihin konkreettisiin toimiin on ryhdytty.

10. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 valtuuston käsiteltäväksi 15.6.2026 kokoukseen.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajien esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa, koko henkilökuntaa, tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita ja ulkoista tilintarkastusta hyvästä yhteistyöstä.

Siilinjärvellä 15. toukokuuta 2026

Päivi Heikkinen
puheenjohtaja

Toni Juvonen
jäsen

Aki Korkalainen
jäsen

Jouni Hämäläinen
varajäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 46 pages before this page

Dokumentet inneholder 46 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 46 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 46 sider før denne side

Detta dokument innehåller 46 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende